BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ

AKADEMİK YAZIM KURALLARI KİTAPÇIĞI

ELEŞTİREL – YARATICI DÜŞÜNME ve
DAVRANIŞ ARAŞTIRMALARI LABORATUVARI

http://www.elyadal.org

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ

AKADEMİK YAZIM KURALLARI KİTAPÇIĞI

Yayına Hazırlayanlar:

Doğan Kökdemir, PhD
Kürşad Demirutku, MSc
Okan Cem Çırakoğlu, MSc
Güler Işın
Bahar Muratoğlu
Zuhal Yeniçeri, BA

**ELEŞTİREL – YARATICI DÜŞÜNME VE
DAVRANIŞ ARAŞTIRMALARI LABORATUVARI
http://www.elyadal.org**

**Ankara
Ekim 2004**

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ
ELYADAL DİZİSİ
NO: 2

Genişletilmiş 2. Baskı (3000 adet),
Ankara,
Ekim 2004

Kapak Tasarım: Mete Yaman
Sayfa Düzeni: ELYADAL

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ
ELEŞTİREL – YARATICI DÜŞÜNME VE
DAVRANIŞ ARAŞTIRMALARI LABORATUVARI
http://www.elyadal.org

Eskişehir Yolu 20. km Bağlıca, 06530 Ankara
Tel: 0312 2341010 / 1726, 1721, 1674 Faks: 0312 2341043
e-posta: info@elyadal.org

Önsöz **1**

Akademik Yazım Kuralları Kitapçığı **2**

Araştırma Süreci **2**

Yazın (Literature) Taraması ve Araştırma Probleminin Belirlenmesi *3*

Araştırma ve Analiz Yöntemlerinin Belirlenmesi *4*

Veri Toplanması ve Analizi *5*

Bulguların Yorumlanması *5*

Araştırma Raporu Hazırlama *6*

Bir Raporun Anatomisi *7*
Kapak Sayfası: 7
Öz (Abstract): 7
Giriş (Introduction): 8
Yöntem (Method): 9
Katılımcılar/Denekler (Participants/Subjects): 9
Kullanılan Araçlar (Apparatus/Materials): 10
İşlem (Procedure): 10
Bulgular (Results): 10
Tartışma (Discussion): 11
Kaynakça (References): 11
Ekler, Tablolar ve Şekiller (Appendix): 12

Araştırma Raporu Biçimi **13**

Raporun Fiziksel Yapısı *13*
Kenar boşlukları: 14
Sayfa sırası ve numaralandırma: 14
Üstbilgi: 15

Başlık Sırası ve Biçimi *15*

Akademik Aşırmacılık (Plagiarism) *24*
Aşırmacılık Örnekleri 25
Metin İçinde Kaynak Gösterme *27*
Metin İçinde Alıntı Yapma (Quotation) *30*
Kaynak Gösterme *31*
Kaynakçada Kullanılan Kaynak Belirtme Biçimleri *32*
Kaynakçada Kaynak Belirtme Örnekleri *32*
Kitaplar 33
Tek Yazarlı Kitap 33
İki Yazarlı Kitap 33
Üç Yazarlı Kitap 33
Çeviri Kitap 34
Kitaptan Bölüm 34
Tek Editörlü Kitap 34
İki Editörlü Kitap 35
Üç Editörlü Kitap 35
Editörlü Kitaptan Bölüm 35
Süreli Yayınlar 36
Süreli Yayınlardan Tek Yazarlı Makale 36
Süreli Yayınlardan İki Yazarlı Makale 36
Süreli Yayınlardan Üç Yazarlı Makale 37
Süreli Yayınlardan Altıdan Fazla Yazarlı Makale 37
İnternet Sitesi 38
İnternet Sitesi 38
İnternet Kaynakları 38
Süreli İnternet Yayınından Makale 38
Veritabanlarından Alınan Dergi Makalesi, Bir Yazar . 38
Veritabanlarından Alınan Dergi Makalesi, Birden Fazla Yazar 39
Süreli Olmayan İnternet Yayınından Makale 39
Çevrimiçi Kitap 39
Çevrimiçi Gazete Makalesi 40
Yazar ve Tarih Belirtilmeyen İnternet Belgesi 40
Internet Üzerindeki Bir Tartışma Grubu, Forum veya İletişim Listesine Gönderilen Mesaj 40

Tezler 41
Tez 41
Resmi Yayınlar 41
Resmi Yayınlar 41
Ansiklopedi Maddesi 41
Ansiklopedi Maddesi 41
Gazete Makaleleri ve Haberleri 42
Yazarı Belli Gazete Makalesi veya Haberi 42
Yazarı Belli Olmayan Gazete Makalesi veya Haberi ... 42
Broşür 42
Broşür 42
Görsel ve İşitsel Medya 43
Ulusal veya Uluslararası Olarak Ulaşılabilen Film veya Video 43
Sınırlı Olarak Ulaşılabilen Film veya Video 43
Televizyon Programı 43
Ses Kaydı 44
Kaynakça Yazımı İle İlgili Önemli Hatırlatmalar *44*
Ekler *46*
Tablolar ve Şekiller *47*
Makale ve Tez Taraması 51
Başkent Üniversitesi Kütüphanesi *51*
Başkent Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı 51
Online Veri Tabanları 51
ANKOS Konsorsiyumu Çerçevesinde Abone Olunan Online Veri Tabanları 51
CD-ROM Veri Tabanları 52
Deneme Veri Tabanları 52
Yüksek Öğretim Kurulu *53*
Kaynakça *54*

Önsöz

Akademik Yazım Kuralları Kitapçığı'nın ilk baskısını Kürşad Demirutku ile 2000 yılında hazırlamıştık. O tarihten bu yana, hem kitapçığın basılı halini, hem de http://www.elyadal.org adresinden internet baskısını öğrencilerimizle ve ilgilenen akademisyenlerle ücretsiz olarak paylaştık. Gelen öneri, eleştiri ve geribildirimler doğrultusunda, Okan Cem Çırakoğlu başkanlığındaki Güler Işın ve Bahar Muratoğlu'ndan oluşan bir ekip bu kitapçığı yeniden ele aldı ve oldukça titiz bir çalışma ile geliştirdi. Elinizde tuttuğunuz ya da internet aracılığı ile temin ettiğiniz bu kitapçık asıl olarak onların ürünüdür.

ELYADAL'ın gönüllü bir çalışanı olan Mete Yaman kapak tasarımını gerçekleştirdi ve Zuhal Yeniçeri de kelime kelime son kontrolleri yaptı. Laboratuvar'ın diğer üyeleri de desteklerini esirgemediler.

Bu tür çalışmalar kurumsal destekler olmadıkça yürüyemezler, Başkent Üniversitesi yönetimi de bütün diğer çalışmalarımıza gösterdiği desteği bu çalışma için de bizden esirgemedi. Laboratuvar adına bu çalışmanın gerçekleşmesine destek olan herkese çok teşekkür ederim. Umarım faydalanabileceğiniz bir ürün ortaya çıkmıştır.

Doğan Kökdemir
Ekim 2004, Ankara

Akademik Yazım Kuralları Kitapçığı

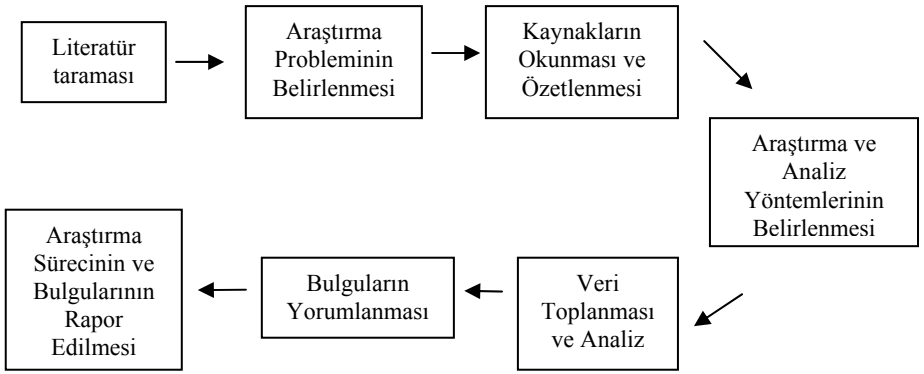
Bu kitapçık, öncelikle öğrencilerin dersler için geliştirdikleri projeleri ya da hazırladıkları ödevleri yazılı olarak sunarken uymaları gereken standartlar hakkında öğrencileri bilgilendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Burada yer alan yazım kurallarıyla ilgili bilgiler profesyonel araştırmacıların da kullanabilecekleri bir şekilde düzenlenmiştir. Özellikle kullanılan kaynakların yazılması konusunda sürekli akılda tutulması gereken bilgileri kısa bir biçimde sunarak etkili bir başvuru kaynağı yaratılmaya çalışılmıştır. Yazım kurallarının detaylarına geçmeden önce, bir raporun sunumuna kadar geçen süreci kısa başlıklar halinde özetlemekte yarar vardır.

Farklı bilim dallarının araştırma sürecine yaklaşımı değişebilir. Örneğin, bazı bilim dallarında niceliksel (quantitative; Burns, 2000) yöntemler ağırlıklı olarak kullanılırken, diğer alanlarda niteliksel (qualitative; Berg, 1998) yöntemler tercih edilmektedir. Bağlantılı olarak, tümdengelim ve tümevarım yaklaşımları da farklı araştırmacıların kavrayış çabalarını yönlendirebilir.

Araştırma Süreci

Herhangi bir bilimsel disiplinde araştırma yapmanın temel amacı, o bilimsel alanın temel konusu üzerinde bilgi sahibi olmak ve temel kavrayışlara ulaşmaktır. Örneğin bir astronomi uzmanı için temel konu evren ve evrenin yıldızlar, gökadalar, vb. bileşenleriyken, bir sosyolog için bu toplum, bir psikolog için insan davranışı ve zihinsel süreçleri olacaktır. Sonuçta, bütün bilimsel faaliyetlerin amacı varoluş içindeki işleyişler hakkında bilgi sahibi olmaktır. Şekil 1'de bir araştırma süreci modeli sunulmuştur.

Şekil 1. Bilimsel Araştırma Süreci (Bailey, 1987)

Yazın (Literature) Taraması ve Araştırma Probleminin Belirlenmesi

Akademik anlamda yeni bir üretim ortaya konmadan önce ilk adım, araştırmacının belirlediği konu başlığı hakkında başka araştırmacıların neler yaptığını gözden geçirmesidir. Bu aşama üç nedenden dolayı önemli bir aşamadır:

- Çalışmak istediğiniz konu hakkında geniş bir bilgi tabanı oluşturmanıza yardımcı olur.
- Özel olarak yapmayı düşündüğünüz çalışmanın daha önceden yapılıp yapılmadığını öğrenerek, gerekirse konunuzda değişiklikler yaparak özgün bir katkıda bulunmanızı sağlar.
- Raporunuzu hazırlarken zengin bir giriş bölümü yazmanıza yardımcı olur.

Yazın taramasını çeşitli uluslararası bilimsel indekslerde yapabileceğiniz gibi, internet arama motorlarıyla da geniş ve güncel bilgilere ulaşmanız mümkündür (Bkz. EK – 1, s. 30).

Her çalışmanın açık ve net bir şekilde belirlenmiş bir araştırma problemi/sorusu olmalıdır. Bu araştırma sorusu, çeşitli

yöntemlerle sınanabilir hipotezler/denenceler şeklinde ifade edilmelidir. Örneğin, "Ders çalışılan ortamın ders başarısına etkisi"ni (araştırma problemi) merak eden bir araştırmacı, "Tek başına bir odası olan öğrenciler, kardeşleriyle aynı odada yaşayanlara göre daha başarılı olacaktır" (hipotez) gibi özel bir beklentiyi sınayabilir.

Elde Edilen Kaynakların Okunması ve Özetlenmesi

Yeterli görülen miktarda kaynağa ulaştıktan sonra ikinci aşama bu kaynakların okunması ve özetlenmesidir. Okunan kaynakları özetlemek, okunanların akılda kalıcılığını ve önemli detayları da atlamamayı sağlayacaktır. Ayrıca rapor yazım aşamasında farklı kaynaklardaki bilgileri birbirleriyle ilişkilendirmek gerektiğinde, tekrar makale, kitap gibi özgün kaynaklara dönmeye gerek kalmadan gerekli bilgiye hızlıca ulaşmaya da yardımcı olacaktır.

Araştırma ve Analiz Yöntemlerinin Belirlenmesi

Araştırmanın hipotezlerinin oluşturulmasından sonra, araştırmacı, hipotezlerini nasıl sınaması gerektiğine karar vermelidir. Araştırma sorusuna bağlı olarak araştırmacı gözlem, ilişkisellik (association) çalışmaları, arşiv araştırması, ya da deneysel çalışma gibi çeşitli yöntemler seçebilir (Levin ve Fox, 2000).

Araştırmacının ikinci olarak vermesi gerekli karar, toplayacağı verileri ne tür istatistiksel yöntemlerle analiz edeceğidir. Bir araştırmacı, kategorik (nominal), sırasal (ordinal), aralık (interval) ve oran (ratio) ölçekler olmak üzere dört farklı ölçekte veri toplayabilir. Her veri türü için uygun analizin belirlenmesi de gerekmektedir. Kategorik değişkenlere parametrik olmayan analiz yöntemleri uygulanırken, sürekli değişkenlere parametrik analizler uygulanır.

Veri Toplanması ve Analizi

Araştırma yönteminin ve analiz yöntemlerinin belirlenmesinden sonra, araştırmacı veri toplamaya başlayabilir. İnsanların denek/katılımcı olarak yer alacağı araştırmalarda, veri toplama aşamasında dikkat edilmesi önemli olan iki önemli etik unsur vardır. Birincisi, araştırmacı araştırmaya katılan bireylerin onayını almalı ve katılım gönüllülük temelinde olmalıdır. Bunun için gerekirse katılımcılara karşılıklı sorumluluklar üzerinde mutabık olmak için yazılı bir form verilerek imzalatılabilir (informed consent form). Ayrıca veri toplandıktan sonra katılımcılara araştırmanın amacını ve beklentileri içeren yazılı veya sözlü bir açıklama da yapılmalıdır (debriefing). İkinci olarak, araştırma sırasında katılımcıların psikolojik veya duygu durumlarını etkileyecek birtakım manipülasyonlar yapılması söz konusu ise, araştırma sonunda katılımcılar araştırma öncesindeki psikolojik veya duygu durumlarına döndürülmelidir.

Bu aşamayı, örneklemden toplanan verilerin analizi takip eder. Günümüzde, çok çeşitli istatistiksel analiz paket programları geniş olanaklar sunmaktadır. Bunlar arasında sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılan Statistical Package for Social Sciences (SPSS) paket programı örnek verilebilir.

Bulguların Yorumlanması

Araştırmacı, analizlerini tamamladıktan sonra iki sonuçla karşılaşabilir. Birincisi hipotezlerinin doğrulanması (yanlışlanamaması), ikincisi ise yanlışlanması olabilir. Her iki durumda da bulguların mevcut literatürle ne tür bir örüntüye ve/veya uygunluğa (ya da çatışmaya) sahip olduğu ve bunun nedenlerinin ne olabileceği hakkında yeni fikirler üretilmeli ve bunlar da rapora dahil edilmelidir. Bundan sonra aynı konuda

çalışma yapacak araştırmacıları bilgilendirmek amacıyla, söz konusu çalışmanın özellikle yöntem kısmındaki eksiklikler de bu bölümde yazılır.

Araştırma Sürecinin ve Bulguların Rapor Edilmesi

Son olarak araştırmacı, bulgularını bilimsel toplum ile paylaşıma açmalıdır. Bunun için de yukarıda özetlenen araştırma sürecinin tüm aşamalarını bilimsel bir rapor haline getirerek araştırmacının konusuyla/alanıyla ilgili olan bilimsel bir dergiye yollaması gerekir. Bu kitapçığın bundan sonraki bölümleri, bu raporu hazırlama sürecinin teknik ayrıntılarına girecektir.

Araştırma Raporu Hazırlama

Temel tanımıyla araştırma raporu, bilimsel bilginin paylaşımı için kullanılan bir tür yazılı iletişim biçimidir. Tüm iletişim biçimlerinde olduğu üzere raporun belli bir kitleye bir mesaj iletmesi gerekmektedir. Bu mesajın iletilmesinde kullanılacak biçim ve verilecek bilgilerin sunuluşu mesajın anlaşılır biçimde hedef kitleye ulaşmasını sağlayacaktır. Dolayısıyla bu bölümde amaçlanan, bilimsel raporların yazılmasında izlenecek etik ve teknik yöntemler hakkında okuyucuya bilgi sunmaktır. Araştırma raporlarının yazılı sunumu dergiden dergiye farklılık gösterebilir; bu nedenle kitapçıkta yaygın olarak kullanılan APA (American Psychological Association, 2001) rapor yazma şekli referans olarak alınmış ve özellikle internet üzerindeki bilgilerin nasıl yazılacağı gibi yeni sorunlar için de öneriler getirilmiştir. Herhangi bir rapor hazırlama kriterine alıştıktan sonra bunun üzerinde, çalışmanızı göndereceğiniz derginin ya da raporu sunacağınız dersin farklı isteklerini rahatlıkla uygulayabilirsiniz. Bu konuda APA'nın

bize sağladığı kazanç oldukça ayrıntılı bir biçimde hazırlanmış olmasıdır.

Bir Raporun Anatomisi

Kapak Sayfası: Kapak sayfası makalenin başlığının, yazar(lar)ın ve bağlı bulunulan kurumun adının yer aldığı sayfadır. Bunlara ek olarak kapak sayfasında makalenin/raporun bir kısa başlığı da bulunur. Kısa başlık en çok 50 karakterden[1] oluşmalıdır. Örneğin "Öz-Yeterlilik ve İşteki Performans: Meta-analitik Bir Çalışma" şeklinde bir başlığı olan bir rapor için "Öz-yeterlilik ve Performans" gibi bir kısa başlık kullanılabilir.

Öz (Abstract): Öz, bir makalenin oldukça kısa olan bilgilendirici bir özetidir. Öz hazırlanırken göz önünde bulundurulması gereken olgu, okuyucunun özü okuyarak makalenin/raporun içeriği ve bulguları hakkında genel bir fikre sahip olabilmesini sağlamaktır.

İyi bir öz nasıl olmalıdır? Öncelikle; öz, raporun amacını ve içeriğini doğru ve yeterli bir şekilde iletmelidir. İkinci olarak, cümleler (özellikle ilk cümle) gerekli, doğru ve yeterli bilgiyi verecek kadar özet olmalıdır. Cümleler, birinci tekil ve çoğul kişi kullanılmadan, edilgen çatıda ve geçmiş zaman kipinde kurulmalıdır. Öz, boşluklar dahil 960 karakteri (yaklaşık 120 kelime) geçmemelidir. Özde; araştırmanın konusu, deneklerin/ katılımcıların/örneklemin özellikleri, hipotezler/beklentiler, veri toplama araçları ve bulgular kısaca belirtilmelidir. Öz, kapak sayfasından sonra, ayrı bir sayfa olarak ve blok

[1] Karakter = Bilgisayar klavyesinde ya da daktiloda yer alan her tuş (boşluk tuşu ve noktalama işaretleri dahil) 1 karakter olarak değerlendirilir.

hizalama ile yazılmalıdır. Son olarak, anahtar kelimeler özün sonuna eklenmelidir.

Çoğu zaman Türkçe yazılan bir makalenin İngilizce özeti de dergiler tarafından istenir. Bu özet yukarıda belirtilenlerden farklı olarak daha ayrıntılı olmalı ve raporun giriş, yöntem, sonuç ve tartışma kısmındaki bilgiler özetlenmelidir. Yazdığınız makaleye bağlı olarak 3000 – 3500 karakterlik bir İngilizce özet (summary) yeterli olacaktır. İngilizce anahtar kelimeler özün (abstract) sonuna eklenmelidir.

Giriş (Introduction): Giriş bölümü; araştırma probleminin sunulduğu, bu problemle ilgili önceki çalışmaların özetlendiği ve yapılan araştırmanın hangi amaçla yapıldığının belirtildiği bölümdür. Giriş bölümü yazılmadan önce, şu noktalar göz önünde bulundurulmalıdır:

- Bu çalışmanın önemi nedir?
- Hipotezler ve deneysel tasarım, araştırma problemini çözümlemeye nasıl yardımcı olmaktadır?
- Bu çalışmanın mevcut literatüre katkısı ve kuramsal doğurguları (implication) nedir?
- Sınanan hipotezler hangi mantığa dayanılarak türetilmiştir?

İyi bir giriş bölümü bu soruları cevaplayabilecek nitelikte olmalıdır. Bu soruları yanıtlamaya çalışırken, yazar iyi bir literatür taraması da sunmalı ve okuyucuyu adım adım bu soruların yanıtına getirmelidir. Literatür taramasında dikkat edilmesi gereken noktalar şunlardır:

- Okuyucunun tarama yapılan ve özetlenen literatür hakkında bilgili olduğu varsayılarak, çok geniş ve konuyla ilgili her türlü ayrıntıyı anlatan bir tarama yapılmamalıdır.

- Önceki araştırmaların bulguları ve doğurguları ile diğer araştırmacıların özgün fikirleri sunulurken mutlaka kaynak gösterilmelidir. **Bir araştırmacıdan/kaynaktan alıntı yapıldığında bunu kendi fikrinizmiş gibi sunmanız bilimle bağdaşmayan ciddi bir etik ihlalidir (plagiarism = aşırmacılık). Üniversitelerde öğrencilerin aşırmacılık girişimleri bir disiplin suçu sayılmakta ve buna karşı okuldan atılmaya kadar giden yaptırımlar uygulanmaktadır. (Aşırmacılıkla ilgili ayrıntılı bilgi için Bkz. s.24)**
- Bulguların tartışmalı olduğu bir alanda, taraflardan birini kendi fikrinize yakın olduğu için tutmak veya diğerine karşı savunmak doğru değildir. Her iki görüşe de, sizin görüşünüz ne olursa olsun, eşit uzaklıkta olmak ve orta yolu korumak gereklidir.
- Literatür taramasıyla ilgili olarak verilen bilgilerin, kronolojik bir veri karmaşasından çok kuramsal bir yapıda olmasına dikkat edilmelidir. Gerçekten sizin çalışmanızla ilgili olan araştırmalardan bahsedin, fazla sayıda referansın olması onun iyi bir literatür taraması olduğunu göstermez.

Son olarak giriş bölümünde araştırma problemi ve literatür sunulduktan sonra araştırmanın amacı ve hipotezler verilmelidir. Bu bölümün içeriği açık olduğundan başına ayrıca "Giriş" olarak bir başlık atmaya gerek yoktur.

Yöntem (Method): Bu bölümde araştırmanın hangi yöntemle yapıldığı, verinin nasıl toplandığı, katılımcıların/deneklerin örneklem özellikleri gibi konularda bilgiler verilir. Yöntem bölümü şu alt başlıklardan oluşur:

Katılımcılar/Denekler (Participants/Subjects): Araştırmaya katılanların özelliklerinin doğru biçimde

verilmesi, bilimsel çalışmalarda çok önemlidir. Bunun nedeni, araştırma bulgularının genellenebilirliği hakkında okuyucuya bir fikir vermektir. Ayrıca, araştırmanın tekrarlanması durumunda diğer araştırmacılar, benzer sonuçları hangi özelliklere sahip katılımcılara ulaşırlarsa elde edebileceklerini bileceklerdir. Bu bölümde;

- Deneklerin nasıl seçildiği (seçkisiz-rastlantısal [random])
- Deneklerin farklı gruplara nasıl atandığı (seçkisiz-rastlantısal [random])
- Deneklerin katılım esasları (gönüllü, ödeme, habersiz)
- Deneklerin demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, vb.)

hakkında bilgi verilmelidir.

Kullanılan Araçlar (Apparatus/Materials): Bu bölümde ölçüm için kullanılan laboratuvar aygıtları, kullanılan testler, ölçekler, anketler tanıtılmalıdır. Kalem-kağıt testleri, anketler ve ölçekler için psikometrik bilgiler de (güvenirlik ve geçerlik) bu bölümde sunulmalıdır.

İşlem (Procedure): İşlem bölümü, araştırmanın veri toplama aşamasının özetlendiği bölümdür. Bu bölümde deneklere verilen yönergeler, farklı deneysel grupların nasıl oluşturulduğu, özel deneysel manipülasyonlar ve deneysel desen özetlenir. Ayrıca deneysel veya istatistiksel kontrol yöntemlerinden de burada söz edilebilir. İşlem bölümünde okuyucuya *neyi nasıl yaptığınızı* yeteri kadar ayrıntılı bir şekilde anlatmanız gerekmektedir.

Bulgular (Results): Bu bölümde, toplanan veri ve bu verinin istatistiksel analiz sonuçları sunulur. Araştırmanın temel bulguları kısaca özetlenir. Hipotezlerin istatistiksel

olarak nasıl sınandığı ve bu sınamanın sonuçları iletilir. Hipotezleri yanlışlayan ve/ya doğrulayan tüm bulgular rapor edilmelidir. Gerekli görülen istatistikler tablo veya grafik olarak da sunulmalıdır. İstatistiksel analizlerde; I. Tip hata yapma olasılığı (α) ile birlikte II. Tip hata yapma olasılığı (β) ve/ya istatistiksel güç de (power, 1-β) rapor edilmelidir. Buna ek olarak etkinin büyüklüğü de (effect size) kullanılan istatistiksel yöntemin türüne göre mutlaka rapor edilmelidir.

Tartışma (Discussion): Bulguların sunulmasından sonra bunların yorumlanması ve sonuçlarının vurgulanması tartışma bölümünde yapılır. Tartışma bölümüne hipotezlerin ne şekilde doğrulandığı veya yanlışlandığı bilgisiyle girilmelidir. Sizin araştırmanızın bulguları ile benzer araştırmaları yapanların bulguları arasındaki benzerlikler veya karşıtlıklar belirtilmelidir. Araştırmanızın eksik yönleri de, güçlü yönleri ve literatüre katkısı ile birlikte sunulmalıdır. Bulgularınızdan yola çıkılarak ne tür kuramsal ve uygulamaya yönelik doğurguların olabileceği ve benzer araştırmaların iyileştirilerek nasıl daha iyi yapılabileceği tartışılmalıdır. Genel olarak tartışmada şu sorulara yanıt verilmelidir:

- Benim bu bulgu sayesinde bilime ne tür bir katkım oldu?
- Yaptığım çalışma, araştırma problemini çözümlememe ne şekilde yardımcı oldu?
- Çalışmamdan ne tür sonuçlar ve kuramsal doğurgular çıkıyor?

Kaynakça (References): Kaynakça, metinde kaynak gösterilen makale, kitap ve diğer yayın türlerinin yazar adlarına göre alfabetik sırada verildiği bölümdür. Bir kaynak; yazar(lar)ın ad(lar)ı, yayın tarihi, yayının başlığı, yayın yeri ve yayımcı kurum bilgilerinden oluşur. Kaynakça sayfası da

raporun diğer bölümleri gibi iki satır aralıklı yazılır. Her kaynak ilk satır soldan başlayarak yazılır. Kaynakçada belirtilen kaynağın yazımı ikinci satıra taşıyorsa, ikinci satır bir paragraf içeriden başlatılır. Bu işlem tüm kaynaklar için ayrı ayrı yapılır. Kaynakça sayfası örneği "Örnek Rapor" bölümünde verilmiştir.

Örnek:

Adams, J. S. (1965). Inequity in social exchange. L. Berkowitz (Ed.), In *Advances in experimental social psychology, Vol. 2,* (pp. 267-299). NY: Academic Press.

Ekler, Tablolar ve Şekiller (Appendix): Kaynakçadan sonra; ekler, tablolar ve şekiller sunulur. Her bir ek, tablo ve/veya şekil ayrı sayfadan başlar.

Araştırma Raporu Biçimi

Bir araştırma raporunun içeriğinin zenginliği kadar sunuluş biçimi de önemlidir. Tüm bilimsel topluluk okuyucularına yönelik rapor biçimi için de ortak bir tarz vardır. Bu kitapçıkta, kabul gören sunuş biçimlerinden Amerikan Psikologlar Derneği'nin (American Psychological Association – APA, 2001) yazım kurallarından yararlanılmıştır. APA'nın genel çerçeveyi belirlemek üzere seçilmesinin nedenleri (1) APA'ya ait yazım kurallarının oldukça ayrıntılı olması ve (2) özellikle sosyal bilimlerde yaygın bir kullanımı olmasıdır. Ancak, farklı alanların ve dergilerinin kendine özgü yazım kuralları vardır; örneğin, APA'da tarih parantez içine alınırken Academy of Management Journal'da yıl bilgisi parantez içine alınmaz. Burada önemli olan, profesyonel yayınlarda yazının gönderildiği derginin yazım kurallarına tam olarak uyulmasıdır. Bu kitapçıkta, bütün farklı uygulamalara ait örnekler karışıklığa yol açmamak için belirtilmemiştir; bu yüzden bu kitapçık, genel bir yazım kılavuzu olarak algılanmalı, ayrıntılar için söz konusu dergilerin ya da organizasyonların kuralları kontrol edilmelidir.

Raporun Fiziksel Yapısı

Kağıt: Rapor; beyaz, 80 gr.[2] A4 kağıda yazılmalıdır.

Yazı tipi: Tüm rapor Times New Roman yazı tipi ile 12 punto; Arial, Verdana veya Courier yazı tipleri ile 10 punto olarak yazılmalıdır. Raporun baskısı temiz ve okunabilir olmalıdır. Gerektiğinde sözcükler *italik* veya **koyu** yazılmalıdır. Satırlar arasında çift aralık bırakılmalıdır.

[2] 80 gramlık kağıt "fotokopi kağıdı" olarak bilinen kağıttır.

Metin içinde ne zaman italik biçimde yazmak gereklidir?[3]

- Çeşitli istatistikler; örneğin, varyans analizi değerleri (*F, t, z*), korelasyonlar *(R, r*) ve diğer istatistiksel göstergeler.
- Metin içinde adı anılan kaynaklar; örneğin,

  "McClelland (1961) *Achieving Society* adlı kitabında …"

  "*Türk Psikoloji Dergisi*, psikoloji alanında, uluslararası indekslerde kayıtlı Türkçe tek hakemli ve bilimsel süreli yayındır."

Kenar boşlukları: Sayfa kenarlarından, üstten ve alttan 2.54 cm (1 inch) boşluk bırakılmalıdır. Metin sola hizalı yazılmalı, kelimeler satır sonlarında bölünmemeli, bölünüyorsa kelime bir aşağı satıra alınıp, cümle devam edilmelidir. Bu kurallar çerçevesinde bir sayfa yaklaşık 27 satırdan oluşacaktır.

Sayfa sırası ve numaralandırma: Rapordaki tüm sayfalar (kapak sayfası da dahil olmak üzere) numaralandırılmalıdır. Aşağıdaki sıralamadan yararlanılabilir:

Kapak Sayfası	#1
Öz	#2
İngilizce Özet	#3 - 4
Metin	#5 - …

[3] Bu kural da dergiden dergiye değişiklik gösterebilir; altı çizgili yazmak yerine koyu (bold) yazmak bir tercih olabilir ama özellikle *italik* yazı kullanmaktansa okunurluğu daha yüksek olan altı çizili yazı biçimini kullanmak tercih edilmelidir.

Kaynakça yeni sayfadan başlanır, kalan sayfa #'dan devam edilir.
Ekler yeni sayfadan başlanır, kalan sayfa #'dan devam edilir.
Tablolar yeni sayfadan başlanır, kalan sayfa #'dan devam edilir.
Şekiller yeni sayfadan başlanır, kalan sayfa #'dan devam edilir.

Üstbilgi: Her sayfanın başına sağa hizalı üstbilgi verilmelidir. Üstbilgi en sağda sayfa numarasından ve onun solunda makalenin kısa başlığının küçük harflerle yazılmış halinde oluşan bir bilgidir. Üstbilgi başka bir bilgi içermemelidir (örn., tarih, saat, yazarın adı, vb).

Başlık Sırası ve Biçimi

1. düzey başlık Ortaya hizalı
2. düzey başlık *İtalik*
3. düzey başlık Bir paragraf içeriden*, italik*
4. düzey başlık *İtalik*, nokta, metin takip eder

Örneğin;

Kuruma Bağlılıkta Liderin Rolü

…

Yöntem (1. düzey)

Katılımcılar (2. düzey)
Kullanılan Ölçekler (2. düzey)
Kurumsal Bağlılık Ölçeği (3. düzey)
Liderlik Ölçekleri (3. düzey)
Liderlik Anketi. ……
Yönetici Değerlendirme Formu. ……
İşlem

Bulgular
…
Tartışma
…
Kaynakça
…
…

Bir sonraki sayfada APA yazım kuralları temel alınarak hazırlanmış bir rapor örneği bulunmaktadır. Bu raporda, sayfa düzeni, başlıkların yeri ve biçimi, metin içinde ve metin sonunda kaynakların gösterilmesi, alıntılar gibi APA önemli uygulamalara yer verilmiştir. Bu nedenle araştırma raporlarının ya da ödevlerin hazırlanması aşamasında şablon olarak düşünülebilir ve kullanılabilir. Örnek rapor pratik sınırlamalar nedeniyle yazım kurallarının en temel noktalarını kapsamaktadır.

Kitapçıkta ulaşılamayan bilgiler için:

American Psychological Association (2001). *The publication manual of the American Psychological Association* (5th ed.). Washington, DC: APA.

Kısa Başlık: MOTİVASYON VE KÜLTÜR.

Kültürün Motivasyon Üzerindeki Etkileri

Kürşad Demirutku
Başkent Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, 91190000

Öz

Bu yazıda motivasyon kavramının tanıtılması, kuramsal yaklaşımların özetlenmesi ve bu kuramların kültürel etkiler bağlamında ele alınması amaçlanmıştır. Buradan hareketle, yazıda, öncelikle ihtiyaç kuramları ve bilişsel kuramlar özetlenmiştir. Arkasından, kültürel farklılaşmalar hakkında genel bir inceleme yapılmıştır. Son olarak, kültürel özelliklerin, motivasyon üzerindeki etkileri tartışılmıştır.

Motivasyon ve Kültür 3

Kültürün Motivasyon Üzerindeki Etkileri

Tüm organizmalar, insan da dahil olmak üzere, çoğunlukla iki önemli ortak özelliğe sahiptir. Birincisi, davranış veya hareket üretebilmek için enerjiye gereksinim duyarlar. İkincisi, bir arada yaşarlar. Birinci özellik, psikolojik süreçler söz konusu olduğunda motivasyonun, diğeri ise, üst düzey organizmalarda bir arada yaşamaya bağlı gelişen davranış örüntülerinin, yani kültürün, araştırılmasıyla kavranabilir. Bu yazıda her iki kavram da hem tek tek, hem de birbirleriyle ilişkileri çerçevesinde ele alınacaktır.

Motivasyon: Tanım ve Kuramlar

Motivasyon Nedir?

Hakkında sayısız araştırmanın yapıldığı motivasyon kavramı, bireyin bir davranışı başlatmasını, sürdürmesini ve hedefine varmasını sağlayan; farklı davranışlar arasında seçim yapmasını etkileyen zihinsel ve çevresel süreçler bütünü olarak tanımlanabilir (Heckhausen, 1967; Kanfer, 1990; Steers ve Porter, 1987). Kuramsal açıdan denebilir 987). Kuramsal açıdan denebilir ki, motivasyon davranışın ortaya çıkmasına neden olan psikolojik bir durumdur.

Motivasyon ve Kültür 4

Motivasyon Kuramları

Motivasyon fenomenlerini kavramak için pek çok kuram ileri sürülmüştür. Bu bölümde bu kuramlar özetlenecektir.

İhtiyaç Kuramları. İhtiyaç kuramına göre insanlar, bazı ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla davranış sergilerler. Maslow'a (1975) göre fizyolojik, korunma, aidiyet, saygı/özgüven ve kendini gerçekleştirme ile ilgili güdülerimiz vardır ve bunlar hiyerarşik olarak yapılanmıştır. Bir başka deyişle, alt düzey bir ihtiyaç giderilmeden, üst düzey ihtiyaçlar giderilmez. İhtiyaçlar, doğrudan gözlenemez; ancak davranışlardan çıkarsanır ve fizyolojik olanlar dışındakiler, doğumdan sonra sosyalleşme süreci içinde edinilir (Murray, 1955).

Bilişsel Kuramlar. Bu kuramlar, insanların zihinsel/düşünsel süreçlerini ön plana çıkarırlar. Buna göre, davranışın ortaya çıkması bir dizi akıl yürütme sürecinin sonucudur. Örneğin Adams'a (1965) göre insanlar, kendilerini başkalarıyla karşılaştırır ve bu şekilde motive olurlar. Eğer bir insan kendi çabasının karşılığında elde ettiğini, bir başkasınınkiyle karşılaştırdığında daha olumlu bir getirisi olduğunu düşünürse performansı artar, aksi taktirde performansı düşer.

Kültürel Etkiler ve Motivasyon

Kültür, "bir toplumun üyeleri tarafından paylaşılan, üyelerce bağlı kalındığında, toplumca yerinde ve kabul edilebilir olan davranışların ortaya çıkmasını sağlayan kurallar ve standartlar bütünüdür." (Haviland, 1992, s. 280). Kültürel yapı ise insan gruplarınca paylaşılan davranış örüntüleri olarak tanımlanabilir. Yapılan arştırmalar, aynı ulusta yaşayan bireylerin çoğunlukla benzer davranış örüntüleri sergilediğini göstermiştir (Triandis, 1998). Örneğin, bazı toplumlarda bireyler daha bireysel özelliklerini ön plana çıkararak diğerlerinden farklılaşmayı tercih ederken, bazı toplumlar da ise bireyler bir gruba ait olmayı ve bu grupla uyum içinde yaşamayı önemseyebilirler (Hofstede, 1980). Buradan hareketle, bireyin içinde yetiştiği toplum, o bireyin edineceği davranış örüntülerini, dolayısıyla altta yatan motivasyon faktörlerini etkileyecektir (Markus ve Kitayama, 1991). İhtiyaç kuramları söz konusu olduğunda denebilir ki, farklı kültürler farklı ihtiyaçların edinilmesine yol açabilir. Bilişsel kuramlar göz önüne alındığında ise, kültürel eğilimlere göre bireylerin nasıl düşünecekleri ve ne tür sosyal karşılaştırmalar yapacakları değişebilir.

Sonuç olarak, birey içine doğduğun kültürün özelliklerini alır ve bu onun motivasyon kaynaklarını etkileyebilir (Demirutku, 2000).

Kaynaklar

Adams, J. S. (1965). Inequity in social exchange. L. Berkowitz (Ed.), In *Advances in experimental social psychology, Vol. 2,* (pp. 267-299). NY: Academic Press.

Demirutku, K. (2000). *Influence of motivational profile on organizational commitment and job satisfaction: A cultural exploration.* ODTÜ, Ankara: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.

Haviland, W. A. (1992). *Anthropology* (6. baskı). NY: McGraw-Hill.

Heckhausen, H. (1967). *The anatomy of achievement motivation*. NY: Academic Press.

Hofstede, G. (Summer, 1980). Motivation, leadership and organization: Do American theories apply abroad? *Organizational Dynamics*, 42-63.

Kanfer, R. (1990). Motivation theory and industrial and organizational psychology. In M. D. Dunnette & L. M. Hough (Eds.), *Handbook of industrial and organizational psychology, Vol 1* (2nd ed.) (pp. 75-170). Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.

Maslow, A. (1975). A theory of human motivation. In F. M. Levine (Ed*.), Theoretical readings in motivation: Perspectives on human behavior* (pp. 358-379). Chicago: Rand McNally.

Motivasyon ve Kültür 7

Markus, H. R. ve Kitayama, S. (1991). Culture and the self: Implications for cognition, emotion, and motivation. *Psychological Review, 98* (2), 224-253.

Murray, H. A. (1955). Types of human needs. In D. C. McClelland (Ed.), *Studies in motivation* (pp. 63-70). NY: Appleton-Century-Crofts.

Steers, R. M. ve Porter, L. W. (Eds.). (1987). *Motivation and work behavior* (4th ed.). NY: McGraw-Hill.

Triandis, H. C. (1998). *Culture and social behavior*. NY: McGraw-Hill.

Akademik Aşırmacılık (Plagiarism)

Ciddi bir akademik suç olan aşırmacılık, başka bir yazarın cümlelerini tırnak içinde veya kaynak göstermeksizin aynen almak olarak tanımlanabilir. Başkasına ait düşünceler öznel cümlelerle ifade edilse bile yeterli ve doğru kaynak gösterilmemişse bu durum da aşırmacılık olarak kabul edillir. Başka bir deyişle, bir yazarın cümleleri makalede/ödevde hiç değiştirilmeden kullanılmaktaysa; bu cümleler tırnak içinde ve italik olarak kullanılmalı, metnin sonunda kaynağın künyesi belirtilmelidir. Yazarın cümlelerinin aynen alınmadığı, ancak düşüncelerinin öznel ifadelerle kullanıldığı durumlarda yine kaynak göstermek gerekmektedir. Aksi takdirde, öznel cümleler kullanılsa bile bu aşırmacılık olarak nitelenmektedir (Köklü, 2002).

Aşırmacılık maddeleri özetle aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- İnternet üzerindeki kaynaklardan bir metnin kopyalanması ve yapıştırılması
- Herhangi bir internet sitesinden bir metnin kopyalanması
- İnternet sitelerinden hazır ödevlerin alınması
- Kitap, dergi, ansiklopedi ve dergiler gibi yazılı materyallerden bir metnin kopyalanması
- Yukarıda sözü edilen kaynaklardan bir metnin basitçe değiştirilerek alınması (seçilmiş bazı kavramlar dizini veya sözcükler yerleştirilmesi ile orijinal bir çalışma gibi gösterilmesi)
- Kaynak gösterilmeden veya izin alınmadan fotoğraf ve/veya video kullanılması,
- Bir başka öğrencinin çalışmasının izin almadan kullanılması ve kendisine ait olduğunun iddia edilmesi,
- Ticari kaynaklardan (araştırma servisi veya ödev hazırlayan kuruluşlar gibi) elde edilen bir çalışmanın satın alınması,

- Bir dilden diğerine tercüme etme kişinin kendi kelimeleri değildir. Tercüme; alıntı yapma, özetleme ve açıklama için oluşturulan prensipler dahilindedir.
- Yapılan bir çalışmayı izin almadan başka bir amaç ya da başka bir ders için kullanma." (Köklü, 2002, s. 94)

Aşırmacılık Örnekleri
Orijinal Metin:
"Bilimsel yayınlarda yazarlık hakkı ve sırasının belirlenmesi birçok disiplinde üzerinde daha çok durulan bir konu haline gelmiştir. Bu eğilimin profesyonel açıdan çok önemli olan yayın yapma ve yazarlık haklarının korunması ile olan ilişkisi açıktır. Ancak bu eğilimin görece yeni ve bariz bir nedeni olduğu da söylenebilir." (Değirmencioğlu ve Demirutku, 1999, s. 111).

Aşırılmış hali - 1:
Bilindiği gibi bilimsel yayınlarda yazarlık hakkı ve sırasının belirlenmesi birçok disiplinde üzerinde daha çok durulan bir konu haline gelmiştir. Bu eğilimin profesyonel açıdan çok önemli olan yayın yapma ve yazarlık haklarının korunması ile olan ilişkisi açıktır. Ancak bu eğilimin görece yeni ve bariz bir nedeni olduğu da söylenebilir.

Aşırılmış hali - 2:
Yazarlık haklarının ve sırasının belirlenmesi birçok bilimsel disiplin için üzerinde çok durulur bir konu haline gelmiştir. Söz konusu eğilimin yayın yapma ve yazarlık haklarının korunması ile ilişkisi gayet açıktır. Diğer yandan bu eğilimin oldukça açık ve yeni bir nedeni olduğunu söylemek mümkündür.

Kabul edilebilir hali - 1:

Bilimsel çalışmalarda yazarların haklarının korunması ve yazarlık sıralamasının belirlenmesi bir çok disiplinin üzerinde durduğu bir konudur. Oldukça yeni olduğu söylenebilecek bu eğilimin yazar haklarının korunması ile ilişkisi açıktır ve bariz bir nedeni olduğu da söylenebilir (Değirmencioğlu ve Demirutku, 1999).

Kabul edilebilir hali - 2:
Değirmencioğlu ve Demirutku'ya (1999) göre "bilimsel yayınlarda yazarlık hakkı ve sırasının belirlenmesi birçok disiplinde üzerinde daha çok durulan bir konu" (s. 111) olmaya başlamıştır. Bu durumun profesyonelliğin önemli bir parçası olan yayın yapma ve yazarların haklarının korunması ile ilgisi olduğu açıktır.

Dikkat edilirse aşırmacılık örneklerinde yazarlara ve yayına ait tanımlayıcı bilgiler verilmemiştir. Bir ödev ya da araştırma raporunda orijinal metindeki bilgi veya düşüncenin kaynak belirtilmeden kullanılması durumunda okuyucu, bu bilgilerin yazarın kendisine (bir başka deyişle ödev ya da raporu yazan kişiye) ait olduğunu düşünecektir. Sonuç olarak ödevin ya da raporun yazarı, başkasının bilgilerini kendi bilgileriymiş gibi göstermiş ve aşırmacılık yaparak suç işlemiş olacaktır.

Aşırmacılık etik bir ihlaldir ve öncelikle yazarların özdenetimine bırakılmıştır. Ancak farklı kurumlar, belirledikleri takdirde aşırmacılığa farklı yaptırımlar uygulayabilmektedirler. Aşırmacılık nedeniyle geçmişte akademik dereceleri ya da çalışma izinleri iptal edilen bilimciler olduğu bilinmektedir. Birçok üniversitede öğrencilerin ödevlerinde veya projelerinde aşırmacılık belirlenmesi durumunda da disiplin soruşturması açılmaktadır.

Aşırmacılık hakkında ayrıntılı bilgi için:

Köklü, N. (2002). Türkiye'de psikoloji uygulama, araştırma ve yayınlarında etik ilkeler, tartışma VIII. *Türk Psikoloji Dergisi, 17* (49), 93-99.

Metin İçinde Kaynak Gösterme

Gerekli ve mümkün olan her yerde fikirlerinizi yapılmış araştırmalara atıfta bulunarak destekleyin. Örneğin;

Kağıtçıbaşı ve Berry (1989) bireycilik ve toplulukçuluk eğilimlerini ……

Davranışçı ekolün bazı öğrenme kuramları (örn., Hull, 1952) ……

Örnekler

Tek yazar, tek çalışma (soyadı-tarih)

- Kanfer (1990), motivasyonu şöyle tanımlıyor ……
- Motivasyon, bireyin alternatif davranış biçimlerinden birini seçmesinde etkili olan süreçler olarak tanımlanabilir (Kanfer, 1990).

İki Yazar, tek çalışma

- Yakın geçmişte yapılan bir araştırmada …… (Kozan ve Ergin, 1998).

4 ve 5 yazar

Yazar adlarını, özgün yayındaki sırayla verin. İkinci kez aynı yayına atıfta bulunacağınız zaman ilk yazarın adından sonra "ve diğer." (ve diğerleri) ya da "ve ark." (ve arkadaşları) kısaltmalarını kullanın.

- (Oishi, Diener, Lucas, ve Suh, 1999)

- Oishi ve diğer. (1999) …… *veya* …… (Oishi ve diğer., 1999).
- İngilizce raporlarda ya da İngilizce özette "ve" bağlacı yerine "&" işareti kullanılır.

6 ve üstü yazar

Sadece ilk yazarın adını "ve diğer." ya da "ve ark." ile kullanın.

- Triandis ve diğer. (1987) …… *veya* …… (Triandis ve diğer., 1987).

Eğer birden fazla çok yazarlı yayın aynı ilk isim ile kısaltılıyorsa ve/veya aynı yılda yayınlanmışsa, ikisini ayrıştıracak kadar ilk n yazarın adını "ve diğer." ya da "ve ark." ile kullanın.

- Kosslyn, Koenig, Barrett, Cave, ve Gabrieli (1992) *ve*
  Kosslyn, Koenig, Gabrieli, Tang ve Daly (1992) *ise*
- Kosslyn, Koenig, Barrett ve diğer. (1992)
  Kosslyn, Koenig, Gabrieli ve diğer. (1992).

Çok yazarlı yayınlar **kaynakçada** *bütün yazarların adları ile, "ve diğer." kalıbı kullanılmaksızın* verilir.

Kurumların veya grupların yazar olduğu yayın

İlk defa atıfta bulunulduğunda kurumun/grubun tam adını ve arkasından kısaltmasını verin. Sonraki kullanımlarda sadece kısaltma ve tarih kullanın.

- …… (Türk Psikologlar Derneği [TPD], 1997).
- …… (TPD, 1997).

Yazarsız yayın

Resmi yayınlara ve yazarı olmayan kaynaklara "Anonim" olarak atıfta bulunun.

- …… (Anonim, 1976).

Soyadı aynı, ilk adlar farklı yazarlar

Aynı soyadına sahip ilk yazarların adlarının başharflerini de yıl ile birlikte verin.

- …… R. D. Luce'un (1959) ve P. A. Luce'un (1986) araştırmalarında ……
- …… J. M. Goldberg ve Neff (1961) ve M. E. Goldberg ve Smith (1972) ……

Aynı yazar, birden fazla yayın

- *Farklı yıllar* (Smith & Ben, 1991, 1993).
- *Aynı yıl* (Smith & Ben, 1991a, 1991b).

Birden fazla yayın, yazar soyadına göre alfabetik sırada verilir.

- …… (Çırakoğlu, 1997; Demirutku, 1996; Kökdemir, 1999).

Tarihsiz çalışmalar

- …… (Eflatun, bt). *bt = bilinmeyen tarih*

Çeviri kaynak

- …… (Eco, U., çev., 1986). *çev = çeviri*

Bir çalışmanın bir bölümü

- (Kassin, 1997, s. 298). *s = sayfa*
- (Kassin, 1997, chap. 5). *chap = chapter; böl= bölüm; vb…*

Kişisel iletişim

Mektuplar, iç yazışmalar, telefon konuşmaları ve benzeri iletişimlere metin içinde atıf yapılabilir ama bunlar kaynakçaya eklenmez. İletişilen kişinin ad(lar)ının ilk harfleri ve soyadı mümkün olduğunca net tarih ile birlikte verilir.

- …… H. C. Sümer (kişisel iletişim, 10 Mart 1999).

Metin İçinde Alıntı Yapma (Quotation)

Bir raporda, gerekli görüldüğünde bir başka araştırmacının yayınından bir kısım tamamen alınabilir. Böyle bir durumda alıntı yapılan bölüm özgün kaynaktan hiç hata yapmadan aktarılmalı ve alıntının kaynağı hem metinde sayfa numarası ile birlikte, hem de kaynakçada belirtilmelidir. Bir metin bir başka kaynaktan atıf yapılmadan aynen alınırsa bu durum **aşırmacılık** kapsamına girer. Bu etik kurala dikkat etmek gerekmektedir.

Örnekler

- Eğer alıntı 40 kelimeden kısaysa çift tırnak içinde ve metinle birlikte verilmelidir. Alıntı yapılan metinde çift tırnak varsa bu tek tırnağa dönüştürülmelidir.

Bilimi çeşitli şekillerde tanımlamak mümkündür. Örneğin, Yıldırım (1991) bilimi "dünyamızda olup biten olguları 'betimleme ve açıklama' yoluyla anlama girişimidir" şeklinde tanımlıyor (s. 95).

- Eğer alıntı yapılacak metin 40 kelimeyi geçiyorsa ayrı bir paragraf halinde, blok hizalama ve sol kenardan bir paragraf içeride verilmelidir. Eğer alıntı yapılan metinde aynı cümle içinde kelime atlanarak yazılıyorsa bu üç nokta (…) ile, eğer bazı cümleler atlanıyorsa bu dört nokta (….) ile belirtilmelidir.

> Bilim, dünyamızda olup biten olguları betimleme ve açıklama yoluyla anlama girişimidir. Olguları betimleme, onları saptama, sınıflama ve dile getirme gibi işlemleri kapsar.… Bilimin açıklama yönüne gelince bu konu bizi çok daha geniş sorunlara götürecek niteliktedir. … [H]ipotez, doğa yasası, teori, nedensellik ve olasılık ilkeleri gibi kavramları ele almaya ihtiyaç vardır (Yıldırım, 1991, s. 95).

Kaynak Gösterme

Bilimsel bir raporda araştırmacılar hatırı sayılır ölçüde diğer bilimsel yayınlardan ve araştırmacılardan alıntı yaparlar. Şu nokta akıldan çıkarılmamalıdır: Metin içinde her alıntı yapıldığında özgün kaynağa atıfta bulunulmalıdır. Metinde yapılan atıfların tümü kaynakçada, kaynakçada olan kaynakların tümü de metinde bulunmalıdır. Bir rapor yazarken amacınızı destekleyecek kadar kaynak göstermek yeterlidir. Daha çok kaynak daha iyi rapor demek değildir.

Kaynakçada Kullanılan Kaynak Belirtme Biçimleri

Metin içinde kullanılan tüm atıflar kaynakça bölümünde tam künyeleri ile verilmelidir. Bu bölümde, makale, kitap vb. yayınlara nasıl atıf yapılabileceğine dair örnekler sunulmuştur. Kaynakça hazırlanırken atıfların (çoğunlukla) yazar soyadı ve tarih sırasına göre olması gerekmektedir.

Çelik, D. (1986). ……

Çelik, D., ve Işık, H. (1987). ……

Çelik, H. (1983). ……

Çelik, H. (1991a). Ders anlatımında görsel ……

Çelik, H. (1991b). Ders çalışma becerileri ……

Çelik, A. L. (1990). ……

Çeliker, A. K (1990). ……

Louise, J. R., & M'Carthy, H. L. (1967). ……

Louise, J. R., & M'Carthy, H. L. (1968). ……

Kurum/grup isimleri kısaltma değil açık olarak verilmelidir.

Türk Psikologlar Derneği (1997). ……

Türk Tabipler Birliği (1997). ……

Kaynakçada Kaynak Belirtme Örnekleri

Çok Önemli Uyarı:
Yararlanılan kaynakların kaynakçada belirtilmesi raporun Türkçe ya da İngilizce olmasına göre farklılık göstermektedir. Lütfen "Kaynakça Yazımı İle İlgili Önemli Hatırlatmalar" bölümünde (1) nolu maddeye başvurunuz. (s.46)

Kitaplar

Tek Yazarlı Kitap

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). *Kitabın adı* (Baskı sayısı). Basım Yeri: Yayınevi.
Türkçe	Kazgan, G. (2000). *İktisadi düşünce* (9. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
İngilizce	Blalock, H. M. (1987). *Social statistics* (7th ed.). NY: McGraw- Hill.

İki Yazarlı Kitap

Formül	Birinci yazarın soyadı, Adının baş harfi. ve İkinci yazarın soyadı, Adının baş harfi. (Yıl). *Kitabın adı* (Baskı sayısı). Basım Yeri: Yayınevi.
Türkçe	Kökdemir, D. ve Demirutku, K. (2000). *Akademik yazım kuralları kitapçığı.* Ankara: Başkent Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi Yayınları.
İngilizce	Garnham, A., & Oakhill, J. (1997). *Thinking and reasoning* (4th ed.). Oxford: Blackwell.

Üç Yazarlı Kitap

Formül	Birinci yazarın soyadı, Adının baş harfi., İkinci yazarın soyadı, Adının baş harfi. ve Üçüncü yazarın soyadı, Adının baş harfi. (Yıl). *Kitabın adı*

	(Baskı sayısı). Basım Yeri: Yayınevi.
İngilizce	Mosteller, F., Rourke, R. E. K., & Thomas, G. B. (1967). *Probability and statistics* (2nd ed.). Massachusetts: Addison-Wesley Publishing Company.

Çeviri Kitap

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). *Kitabın adı* (Baskı sayısı). (Çevirmenin adının baş harfi. Çevirmenin soyadı, Çev.). Basım Yeri: Yayınevi. (Orijinal çalışma basım tarihi Tarih)
Türkçe	Yalom, I. D. (1998). *Kısa süreli grup terapileri: İlkeler ve teknikler*. (N. H. Şahin, Çev.). Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1983)
İngilizce	Demidov, V. (1986). *How we see what we see*. (A. Repyev, Trans.). Moscow: Mir Publishers. (Original work published 1986)

Kitaptan Bölüm

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). Bölümün adı. *Kitabın adı* (Baskı sayısı) içinde (bölümün sayfa aralığı). Basım Yeri: Yayınevi.
Türkçe	Yıldırım, A. Ve Şimşek, H. (2000). Nitel araştırmanın planlanması. *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (2. Baskı) içinde (49-91). Ankara: Seçkin Yayınları.
İngilizce	Kuhn, T. S. (1971). The priority of paradigms. In *The structure of scientific revolutions* (3rd ed.) (43-52). Chicago: The University of Chicago Press.

Tek Editörlü Kitap

Formül	Editörün soyadı, Editörün adının baş harfi. (Ed.).

	(Yıl). *Kitabın adı* (Baskı Sayısı). Basım Yeri: Yayınevi.
Türkçe	Karancı, A. N. (Ed.). (1997). *Farklılıkla yaşamak aile ve toplumun farklı gereksinimleri olan bireylerle birlikteli*ği . Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
İngilizce	Posner, M. I. (Ed.). (1998). *Foundations of cognitive science* (6th ed.). Massachusetts: MIT Press.

İki Editörlü Kitap

Formül	Birinci editörün soyadı, Adının baş harfi. ve İkinci editörün soyadı, Adının baş harfi. (Ed.). (Yıl). *Kitabın adı* (Baskı sayısı). Basım Yeri: Yayınevi.
Türkçe	Savaşır, I. ve Şahin, N. H. (Ed.). (1997). *Bilişsel-davranışçı terapilerde değerlendirme: Sık kullanılan ölçekler* . Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
İngilizce	Goldstein, W. M., & Hogarth, R. (Eds.). (1997). *Research on judgement and decision making*. Cambridge: Cambridge University Press.

Üç Editörlü Kitap

Formül	Birinci editörün soyadı, Adının baş harfi., İkinci editörün soyadı, Adının baş harfi. ve Üçüncü editörün soyadı, Adının baş harfi. (Ed.). (Yıl). *Kitabın adı* (Baskı Sayısı). Basım Yeri: Yayınevi.
İngilizce	Connolly, T., Arkes, H. R., & Hammond, K. R. (Eds.). (2000). *Judgement and decision making.* Cambridge: Cambridge University Press.

Editörlü Kitaptan Bölüm

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). Bölümün adı. Editörün adının baş harfi. Editörün

	soyadı, (Ed.), *Kitabın adı* (Baskı sayısı) içinde (Bölümün sayfa aralığı). Basım Yeri: Yayınevi.
Türkçe	Sucuoğlu, B. (1997). Özürlü çocukların aileleriyle yapılan çalışmalar. A. N. Karancı, (Ed.), *Farklılıkla yaşamak aile ve toplumun farklı gereksinimleri olan bireylerle birlikteliği* içinde (35-56). Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
İngilizce	Pinker, S. (1998). Language acquisition. In M. I. Posner, (Ed.). *Foundations of cognitive science* (6th ed.) (359-400). Massachusetts: MIT Press.

Süreli Yayınlar

Süreli Yayınlardan Tek Yazarlı Makale

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). Makalenin adı. *Süreli Yayının Adı, cilt* (süreli yayının sayısı), sayfa aralığı.
Türkçe	Işın, G. (2003). Savaş – barış ve Alfred Nobel. *Pivolka, 1* (10), 9-12.
İngilizce	Coren, S. (1986). An efferent component in the visual perception of direction and extent. *Psychological Review, 93* (4), 391-411.

Süreli Yayınlardan İki Yazarlı Makale

Formül	Birinci yazarın soyadı, Adının baş harfi. ve İkinci yazarın soyadı, Adının baş harfi. (Yıl). Makalenin adı. *Süreli Yayının Adı, cilt* (süreli yayının sayısı), sayfa aralığı.
Türkçe	Özkaptan, C. ve Tekinalp, O. (2003). Uzay uygulamalarında küçük uyduların yeri ve maliyet etkenleri. *Pivolka, 1* (7), 3-13.
İngilizce	Kirkman, B. L., & Rosen, B. (1999). Beyond self-management: Antecedents and consequences of

	team empowerment. *Academy of Management Journal, 42,* 58-74.

Süreli Yayınlardan Üç Yazarlı Makale

Formül	Birinci yazarın soyadı, Adının baş harfi., İkinci yazarın soyadı, Adının baş harfi. ve Üçüncü yazarın soyadı, Adının baş harfi. (Yıl). Makalenin adı. *Süreli Yayının Adı, cilt* (süreli yayının sayısı), sayfa aralığı.
Türkçe	Ergezer, H., Dikmen, M. ve Özdemir, E. (2003). Yapay sinir ağları ve tanıma sistemleri. *Pivolka, 1* (4), 14-17.
İngilizce	Gren, S. G., Welsh, M. A., & Dehler, G. E. (2003). Advocacy, performance, and threshold influences on decisions to terminate new product development. *Academy of Management Journal, 46* (4), 419-434.

Süreli Yayınlardan Altıdan Fazla Yazarlı Makale

Formül	Birinci yazarın soyadı, Adının baş harfi., İkinci yazarın soyadı, Adının baş harfi., Üçüncü yazarın soyadı, Adının baş harfi., Dördüncü yazarın soyadı, Adının baş harfi., Beşinci yazarın soyadı, Adının baş harfi., Altıncı yazarın soyadı, Adının baş harfi., ve diğer. (Yıl). Makalenin adı. *Süreli Yayının Adı, cilt* (süreli yayının sayısı), sayfa aralığı.
Türkçe	Başçelik, B. E., Demirutku, K., Gültekin, D., Işık, E., Kayabaş, E., Özgün, A., ve diğer. (2002). Evrenin görünmeyen yamyamları: Kara delikler. *Pivolka, 1* (1), 6.
İngilizce	Wright, G. N., Philips, L. D., Whalley, P. C., Choo, G. T., Ng, K., Tan, I., et al. (1978). Cultural differences in probabilistic thinking. *Journal of*

	Cross Cultural Psychology, 9 (3), 285-299.

İnternet Sitesi

İnternet Sitesi

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yayınlanma veya güncellenme tarihi). *Başlık.* Alınma tarihi, internet adresi.
Türkçe	İlter, H. K. (9 Şubat 2004). *kilter.online.* 11 Şubat 2004, http://www.baskent.edu.tr/~kilter.
İngilizce	Walker, J. R. (1995). *MLA – style citations of electronic sources.* Retrieved October 26, 1995, from http.//www.cas.usf.edu/english/walker/mla.html.

İnternet Kaynakları

Süreli İnternet Yayınından Makale

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yayınlanma Tarihi). Makalenin adı. *Yayının Adı, cilt* (sayı). Araştırma Tarihi, internet adresi.
İngilizce	Lee, D. S., Austin, P. C., Rouleau, J. L., Liu, P. P., Naimark, D., & Tu, J. V. (November 19, 2003). Predicting mortality among patients hospitalized for heart failure. *The Journal of the American Medical Association, 290* (19), 2581-2587. Retrieved November 23, 2003, from http://jama.ama-assn.org/cgi/content/abstract/290/19/2581.

Veritabanlarından Alınan Dergi Makalesi, Bir Yazar

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). Makalenin adı. *Derginin Adı, cilt,* (sayı) sayfa aralığı. Alınma Tarihi, Veritabanının adı.
İngilizce	Foster J. (2001). Education as sustainability.

	Environmental Education Research, 7, 153-165. Retrieved June 22, 2001, from ERIC database.

Veritabanlarından Alınan Dergi Makalesi, Birden Fazla Yazar

Formül	Birinci yazarın soyadı, Adının baş harfi., İkinci yazarın soyadı, Adının baş harfi., Üçüncü yazarın soyadı, Adının baş harfi. ve Dördüncü yazarın soyadı, Adının baş harfi. (Yıl). Makalenin adı. *Derginin Adı, cilt,* sayfa aralığı. Alınma Tarihi, Veritabanının adı.
İngilizce	Borman, W. C., Hanson, M. A., Oppler, S. H., Pulakos, E. D., & White, L. A. (1993). Role of early supervisory experience in supervisor performance. *Journal of Applied Psychology, 78,* 443-449. Retrieved October 23, 2000, from PsycArticles database.

Süreli Olmayan İnternet Yayınından Makale

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yayınlanma Tarihi). *Makalenin adı.* Araştırma Tarihi, internet adresi.
Türkçe	Kökdemir, D. (2 Kasım 2003). *Rüyalar ve olasılıklar*. 21 Kasım 2003, http://www.elyadal.org/dedektif/ruya2.htm.
İngilizce	Carlson, E. (July 17, 2003). *Study suggests interplay of gene, stress can predict depression.* Retrieved February 20, 2004, from http://www.news.wisc.edu/story.php?get=8766.

Çevrimiçi Kitap

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). *Kitabın adı.* Alınma tarihi, internet adresi.

İngilizce	Austin, J. *Pride and prejudice*. Retrieved May 10, 2002, from http://www.agoodread.com/Pride.

Çevrimiçi Gazete Makalesi

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Tam yayın tarihi). Makalenin adı. *Gazetenin Adı.* Alınma tarihi, internet adresi.
Türkçe	Batur, A. ve Yüksel, G. (14 Haziran 2000). Namus borcu ödendi. *Milliyet*. 22 Eylül 2003, http://www.milliyet.com.tr/2000/06/14/yasam/yasa.html.
İngilizce	Cohen, R. (February 6, 2004). Trivial pursuits. *The Washington Post*. Retrieved February 7, 2004, from http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/articles/A17487 2004Feb5.html.

Yazar ve Tarih Belirtilmeyen İnternet Belgesi

Formül	*Belgenin başlığı.* (b.t.). Alınma Tarihi, internet adresi.
İngilizce	*GVU's 8th user survey.* (n.d.). Retrieved August 8, 2000, from http://www.cc.gatech.edu/usersurveys/survey1997-10/

Internet Üzerindeki Bir Tartışma Grubu, Forum veya İletişim Listesine Gönderilen Mesaj

Formül	Yazarın Soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Tam alınma tarihi). Mesajın başlığı [Mesajın numarası]. İnternet adresi'ne gönderilmiş mesaj.
İngilizce	Frook, B. D. (1999, July 23). New inventions in the cyberworld of toylandia [Msg 25]. Message posted to http://groups.earthlink.com/forum/messages/00025.html.

Tezler

Tez

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). Başlık. Yayınlanmamış yüksek lisans/doktora tezi, Üniversitenin adı.
Türkçe	İpek, C. (1999) *Resmi liseler ile özel liselerde örgütsel kültür ve öğretmen-öğrenci ilişkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
İngilizce	Hughey, A. C. (1933). *The treatment of the Negro in South Carolina fiction*. Unpublished master's thesis, University of South Carolina.

Resmi Yayınlar

Resmi Yayınlar

Formül	Resmi Yayının Basılmış Olduğu Kurumun Adı. (Yıl). *Makalenin adı* (Basım seri no). Basım Yeri: Yayınevi.
İngilizce	National Instıtute of Mental Health. (1990). *Clinical training in serious mental illness* (DHHS Publication No. ADM 90-1679). Washington, DC: U. S. Government Printing Office.

Ansiklopedi Maddesi

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Yıl). Başlık. *Ansiklopedinin Adı.* içinde (cilt, sayfa aralığı). Basım Yeri: Yayınevi.
Türkçe	Seyidoğlu, H. (1999). Kadro. *Ekonomik Terimler Ansiklopedik Sözlük* (2. Baskı) içinde. (1,304). İstanbul: Güzem Can Yayınları.
İngilizce	Bergmann, P. G. (1993). Relativity. İn *The new encyclopedia britannica* (26, 501-508). Chicago: Encyclopedia Britannica.

Gazete Makaleleri ve Haberleri

Yazarı Belli Gazete Makalesi veya Haberi

Formül	Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi. (Tam yayın tarihi). Makalenin adı. *Gazetenin Adı.* Sayfa aralığı.
Türkçe	Türker, Y. (2 Şubat 2003). Godot'nun 50 yılı. *Radikal İki.* 3.
İngilizce	Schwartz, L. (1992, November 3). Obesity and its affects. *The Washington Post*, 1-4.

Yazarı Belli Olmayan Gazete Makalesi veya Haberi

Formül	Makalenin başlığı. (Tam yayın tarihi). *Gazetenin adı*, sayfa numarası.
Türkçe	Karar seçimi etkilemez. (24 Ocak 2003). *Radikal,* 6.
İngilizce	New drug appears to sharply cut risk of death from cholesterol. (1993, July 15). *The New York Times*, 12.

Broşür

Broşür

Formül	Kurumun adı. (Yıl). *Broşürün başlığı* (Baskı sayısı) [Broşür]. Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi: Yazar.
Türkçe	Türk Psikologlar Derneği. (1999). *Depremin psikolojik sonuçlarını hafifletme* (4. Baskı) [Bröşür]. Türk Psikologlar Derneği Deprem Özel Çalışma Grubu: Yazar.
İngilizce	Research and Training Center on Independent Living. (1993). *Guidelines for reporting and writing about people with disabilities* (4th ed.) [Brochure]. Lawrence, KS: Author.

Görsel ve İşitsel Medya

Ulusal veya Uluslararası Olarak Ulaşılabilen Film veya Video

Formül	Yapımcının soyadı, Yapımcının adının baş harfi. (Yapımcı), Yönetmenin soyadı, Yönetmenin adının baş harfi. (Yönetmen). (Tarih). *Filmin Adı* [Film]. Yapım yeri: Yapımcı firma.
Türkçe	Akpınar, N. (Yapımcı), Erdoğan, Y. (Yönetmen). (2004). *Vizontele Tuba* [Film]. Türkiye: BKM Film.
İngilizce	Smith, J. D. (Producer), & Smithee, A. F. (Director). (2001). *Really Big Disaster Movie* [Motion picture]. United States: Paramount Pictures.

Sınırlı Olarak Ulaşılabilen Film veya Video

Formül	Yapımcının soyadı, Yapımcının adının baş harfi. (Yapımcı), Yönetmenin soyadı, Yönetmenin adının baş harfi. (Yönetmen). (Tarih). *Filmin Adı* [Film]. (Yapımcı kurum, Adres).
Türkçe	Aksoy, D. (Yapımcı), (2003). *Başkent Tanıtım Filmi* [Film]. (Başkent Üniversitesi Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, Başkent Üniversitesi Bağlıca Kampusu Eskişehir Yolu 20. Km 06530 Etimesgut/ ANKARA).
İngilizce	Harris, M. (Producer), & Turley, M. J. (Director). (2002). *Writing Labs: A History* [Motion picture]. (Available from Purdue University Pictures, 500 Oval Drive, West Lafayette, IN 47907).

Televizyon Programı

Formül	Yapımcının soyadı, Yapımcının adının baş harfi. (Yapımcı). (Yayınlanma tarihi). *Programın adı.*

	[Televizyon programı].Yayınlandığı yer: Yayın kurumu.
Türkçe	Suna, N. (Yapımcı). (7 Kasım 2003). *Anadolu Mücevher Sanatı.* [Televizyon programı]. Ankara: TRT.
İngilizce	Important, I. M. (Producer). (1990, November 1). *The Nightly News Hour.* [Television broadcast]. New York: Central Broadcasting Service.

Ses Kaydı

Formül	Bestecinin soyadı, Bestecinin adının baş harfi. (Telif hakkı tarihi). Eserin adı [seslendirenin adı "tarafından kaydedildi" - Besteci ile eseri seslendiren farklıysa]. *Albümün adı.* [kayıt türü]. Yer: Firma ismi.(Kayıt tarihi telif hakkı tarihinden farklıysa kayıt tarihi)
Türkçe	Selçuk, M. N. (1999). *Aziz İstanbul. Üstad* [CD]. İstanbul: YKY Müzik.
İngilizce	Taupin, B. (1975). Someone saved my life tonight [Recorded by Elton John]. On *Captain fantastic and the brown dirt cowboy* [CD]. London: Big Pig Music Limited.

Kaynakça Yazımı İle İlgili Önemli Hatırlatmalar

1. Hazırladığınız araştırma raporu ya da ödev Türkçe hazırlanıyorsa, kaynakçada berlitilen kaynaklar yazılırken yazarların isimleri arasında "ve" kullanılır. Örnek:

Özkaptan, C. **ve** Tekinalp, O. (2003). Uzay uygulamalarında küçük uyduların yeri ve maliyet etkenleri. *Pivolka, 1* (7), 3-13.

Hazırladığınız araştırma raporu ya da ödev İngilizce hazırlanıyorsa kaynakçada berlitilen kaynaklar yazılırken yazarların isimleri arasında "&" işareti kullanılır ve "&" işaretinden önce "," kullanılır.

Örnek.

Garnham, A.**, &** Oakhill, J. (1997). *Thinking and reasoning* (4th ed.). Oxford: Blackwell.

2. Kitaplara ait kaynaklar yazılırken kitabın adından sonraki parantez içinde 2. ve daha üzerindeki baskı sayıları belirtilir. Birinci baskı için kitabın adından sonra herhangi bir baskı sayısı verilmez.

3. Makale ve kitap isimleri kaynakçada belirtilirken; yalnızca ilk sözcüğün ilk harfi büyük, diğerleri küçük yazılır. **Özel isimler ve iki noktanın ardından gelen ilk sözcük bu kurala dahil değildir.**

4. Kaynakçada dergi makalelerine ait kaynaklar belirtilirken cilt numarasından sonra parantez içinde verilen dergiye ait sayı numaraları yalnızca derginin o sayısı birinci sayfadan başlıyorsa verilir. Bazı dergiler her sayıda bir önceki sayının sayfa numarasını devam ettirmektedirler. Bu durumda kaynakçada sayı numarası belirtmeye gerek yoktur.

Sayı numaralı örnek:

Özkaptan, C. ve Tekinalp, O. (2003). Uzay uygulamalarında küçük uyduların yeri ve maliyet etkenleri. *Pivolka, 1* (7), 3-13.

Sayı numarası verilmeyen örnek:

Coren, S. (1986). An efferent component in the visual perception of direction and extent. *Psychological Review, 93*, 391-411.

5. Editörlü kitap, görsel ve işitsel medya, internet sitesi gibi bazı yapıtlar; kaynakçada belirtilirken yabancı diller ve Türkçe arasında bazı farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Örneğin, İngilizce yazılmış editörlü kitaplar kaynakçada belirtilirken kitabın adından önce "in" kullanılırken, Türkçe editörlü kitaplarda "in" yerine kitabın adı ve baskı sayısından sonra "içinde" sözcüğü kullanılmaktadır. Benzer biçimde internet sitelerinden ya da veri tabanlarından alınan İngilizce makalelerin kaynakçada belirtilmesinde "from", "retrieved" gibi bazı sözcükler kullanılmaktadır. Bu türdeki Türkçe yapıtlar kaynakçada gösterilirken; "in" ve "retrieved" sözcükleri yerine Türkçe sözcükler kullanmaya gerek yoktur. Örneğin:

İngilizce:

Carlson, E. (July 17, 2003). *Study suggests interplay of gene, stress can predict depression*. **Retrieved** February 20, 2004, **from** http://www.news.wisc.edu/story.php?

Türkçe:

Kökdemir, D. (2 Kasım 2003). *Rüyalar ve olasılıklar*. 21 Kasım 2003, http://www.elyadal.org/dedektif/ruya2.htm.

6. Yazar ve tarih belirtilmeyen internet belgelerinde; belgenin başlığı yazıldıktan sonra kullanılan "(b.t.)" bilinmeyen tarih anlamına gelmektedir. İngilizce makalelerde tarihin bilinmediği "(n.d.)" [no date] ile gösterilmektedir.

Ekler

Raporun kaynakçadan sonra gelen bölümlerinden biri de eklerdir. Eğer metin içinde yeni geliştirilen bir ölçekten, deney/araştırma sırasında kullanılan özel bazı materyalden söz edilmişse bunlar ekte ya da eklerde sunulabilir. Bu durumda, metin içinde:

[…… Araştırmanın ilk aşamasında, geliştirilen ölçeğin güvenirliği ve faktör yapısı sınanmıştır. Güvenirliği düşüren ve faktör yapısına uymayan maddeler atılmış ve yerlerine yeni maddeler yazılmıştır (Bkz., EK – 1). ……] şeklinde ölçeğin ya da materyalin olduğu EK'e atıf yapılmalıdır.

Tablolar ve Şekiller

Bir raporda çoğunlukla rakamsal, bazen de rakamsal olmayan birtakım veri veya bilgiler tablolar aracılığıyla iletilebilir. Tablolar sayesinde verilerinizi ekonomik ve düzenli bir şekilde okuyucuya sunmanız mümkün olur. Tablolar hazırlanırken dikkat edilmesi gereken bazı başlıklar aşağıda sıralanmıştır:

- Aynı ya da benzer verileri birden fazla tabloda sunmayın.
- Bir iki cümleyle özetlenebilecek verileri tablolaştırmayın.
- Bir tablo/şekil vb. kullandığınızda metin içinde bunlara atıfta bulunmayı unutmayın. Örneğin;

…… Katılımcıların cinsiyetlere, okullara ve bölümlere göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir. ……

- Her tabloyu ayrı bir sayfada verin.
- Tablonun sıra sayısını ve adını sayfanın sol üstünde verin. Başlığın her kelimesinin ilk harfini büyük yazın ve başlığın tamamını italik yapın. Örneğin,

Tablo 1

Lise Tipine Göre Saldırganlık Ölçeğinde Elde Edilen Puanlar

Lise Tipi	Saldırganlık Puanı
Klasik Lise	75

Kolej	89
Teknik Lise	112
Diğer	67

Şekillerde de benzer bir yöntem uygulanır; tek fark yukarıdaki Tablo 1 yazısının Şekil 1 olarak değiştirilmesi ve tablo verileri yerine sayfada şeklin gösterilmesidir.

EK 1

Kütüphane Taramaları

Günümüzün ileri teknolojisi ve elbette internet sayesinde bilgiye ulaşmak tek tuşa basmakla mümkün olmaktadır. Bilgi dünyanın neresinde olursa olsun, kendilerini sürekli yenileyerek bilime katkı veren kütüphaneler sayesinde edinilmektedir. Buna rağmen gün geçtikçe öğrencilerin kütüphanelere olan ziyaretlerinin azaldığına yönelik kaygılar ortaya çıkmaktadır. Lisans eğitimi sırasında kütüphaneleri hiç ziyaret etmeden mezun olmuş öğrencilerin varlığının nedeni, belki de onların kütüphanelerden nasıl yararlanılacağını bilememelerinden kaynaklanmaktadır.

Ankara ili ve çevresinde vakıf ve devlet üniversitelerinin ve diğer bazı kamu kuruluşlarının halka açık kütüphaneleri mevcuttur. Kütüphanesi olan kamu kuruluşları şöyle sıralanabilir: Yüksek Öğretim Kurulu, Turizm Bakanlığı, Merkez Bankası, Sermaye Piyasası Kurulu, Devlet İstatistik Enstitüsü, Milli Prodüktivite Merkezi.

Kütüphaneye gidildiğinde yapılması gereken ilk şey, aranılan kaynağın türüne (süreli yayın, kitap vb.) göre ilgili katalogların incelenmesidir. Kataloglar, modern çağa ayak uydurmuş kütüphanelerde bilgisayarlar aracılığıyla hizmet vermektedir. Bilgisayar olanağı kısıtlı olan kütüphanelerde kataloglar küçük kartonlara yazılı haldedir. Arama bilginin niteliğine göre - kaynağın ismi, yazarın ismi, künye, anahtar kelime, konu başlığı- yapılır.

Süreli yayınlar, kitaplar ve benzeri yayınlar için çoğu kütüphanelerde farklı kataloglar hazırlanmıştır. Ancak kimi kütüphanelerde tek anahtar kelime ile hem süreli ve diğer yayınlar hem de kitaplar taranabilir.

Kütüphanelerde süreli yayınlar okuyucuya ödünç verilmemektedir. Ancak fotokopi çektirme imkanları bulunmaktadır. Kimi kütüphanelerde kural olarak bir dergiden birden fazla makale fotokopisinin çektirilmesine izin verilmemektedir. Bunun yanısıra kitap ve diğer yayınlar kaynak kitabı olmadıkça okuyucuya ödünç verilmektedir. Benzer şekilde kitapların üçte birinden fazlasının fotokopi çektirilmesine izin verilmemektedir.

Kitap tarama işlemindeki ilk adım, elimizdeki veriler (kaynağın ismi, yazarın ismi, künye, anahtar kelime, konu başlığı) yardımıyla kataloglardan (ister bilgisayar ortamında ister hazırlanmış kartlardan) ilgili kitaplara ulaşmaktır. Kütüphanelerde farklı veri tabanları kullanıldığından farklı arama programları ile karşılaşılabilir, fakat tüm programlarda temel olarak hiçbir fark yoktur. Örnek olarak motivasyon konusunda tarama yapmak istersek, kataloğa bu kelimeyi girip, aramasını isteyeceğiz. Elbette motivasyon birçok alanla ilgili olduğundan karşımıza yüzlerce, hatta binlerce kaynak çıkacaktır. Bu durumda yapılması gereken, aranılan kelimeye ‘and’ (ve) bağlacıyla beraber ilgili bir kelime girilerek ulaşılmak istenen kaynaklar için verilerin sınırlandırılmış olmasıdır. Eğer konu ile ilgili iki alternatif anahtar kelimeniz varsa o zaman ‘or’ (veya) bağlacını kullanabilirsiniz. “Motive or need” gibi.

Bilgisayar ortamının sağladığı olanaklardan biri de kitap künyesini ve ödünç alınabilirliğini göstermesidir. Bu konuda programlar, kullanıcıları yönlendirecek komutları program işlerken vermektedir. Bunları takip ederek istenilen bilgiye kolaylıkla ulaşılabilir. Örneğin, Başkent Üniversitesi Kütüphanesi’nde kullanılan bilgisayar programında bir kitabın mevcut olup olmadığını, kitabın kimde olduğunu görebilmek için F3 tuşuna basmanız yeterli olacaktır.

Makale ve Tez Taraması

Başkent Üniversitesi Kütüphanesi

Başkent Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı

Online Veri Tabanları

Başkent Üniversitesi Kütüphanesi, akademik bilgileri dizinleyen ve bilimsel kurumların kullanımına sunan birçok veri tabanına abonedir. Bu veri tabanları tıpkı arama motoru gibi hizmet vermekte, anahtar sözcükler ya da konu başlıklarına göre tarama yapmaktadır. Bazı veri tabanları makale ve verilerin tam metnini kullanıcıya sunmaktadır. Tam metin hizmeti veren veri tabanları, sonuçları genellikle HTML veya PDF biçiminde sunmaktadır. PDF dosyalarını görüntüleyebilmek için bilgisayarınızda Adobe Reader isimli programın bulunması gerekir. Adobe Reader http://www.adobe.com adresinden ücretsiz olarak elde edilebilir. Online veri tabanlarına yalnızca kampus içindeki bilgisayarlardan ulaşılabilmektedir. Bu amaçla tarama yapmak için kütüphanedeki ya da bilgisayar laboratuvarlarındaki bilgisayarlar kullanılabilir. Sonuçlarınızı kaydederek kendi bilgisayarınıza taşımak mümkündür. Aşağıda kütüphanemizin abone olduğu veri tabanlarının listesi bulunmaktadır. Veri tabanlarının içerikleri hakkında detaylı bilgi için http://lib.baskent.edu.tr/onlineveritabani.html#deneme1 adresindeki web sayfasını ziyaret edebilirsiniz. Ayrıca Başkent Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'ndan ayrıntılı bilgi alabilirsiniz.

ANKOS Konsorsiyumu Çerçevesinde Abone Olunan Online Veri Tabanları

A to Z
Blackwell-Synergy
EBSCOHOST
Academic Search Premier
Business Source Premier
ERIC
Regional Business News
Elsevier Science Direct
IEEE/IEE Electronic Library
Emerald Fulltext Veritabanı
İçtihat Bankası Programı (Kütüphane ve Hukuk Fakültesi dahilindeki bilgisayarlardan kullanılabilir)
Oxford University Press
OVID - Lippincott Williams and Wilkins
Proquest Full Text and Full Image Medical Package
Science Citation Index
Social Science Citation Index
Springer-Link
SwetsWise
Wiley InterScience

CD-ROM Veri Tabanları

Books in Print Plus-Monthly : 1997-
Health Star : pre 1981-1998
Index'95.
MEDLINE : 1966-2000.
MLA International Bibliography : Cardiology : 1963-1997
Ortho Disc : 1994-1998
Physician's Silver Platter : Cardiology : 1988-1998
Serfline : 2000-
Serline : 1996-1999.
Yargıtay Kararları : 2000-

Deneme Veri Tabanları

EMIS-Global Veritabanı
Oxford Scholarship Online Veritabanı
Palgrave Macmillan Dergileri
Infotrac College Edition ProQuest Digital Dissertations Abstract

Hospitality & Tourism Index

Yüksek Öğretim Kurulu

Yüksek Öğretim Kurulu'na ait internet sitesinde tez tarama hizmeti veren bir arama motoru bulunmaktadır. Bu arama motoru kullanılarak geçmişte hazırlanan ya da hazırlanmakta olan yüksek lisans ve doktora tezlerine ait bilgilere ulaşılabilmektedir.

http://www.yok.gov.tr:8080/YokTezSrv?PAGE=YOKSRV__S__101&OPER=EKLE

Ayrıca, ODTÜ ve Bilkent Üniversitesi kütüphanelerinin de abone olduğu çeşitli veri tabanları mevcuttur.

Kaynakça

American Psychological Association. (2001). *Publication manual of the American Psychological Association* (5th ed.). Washington, DC: APA.

Bailey, K. D. (1987). *Methods of social research* (3rd ed.). NY: The Free Press.

Berg, B. L. (1998*). Qualitative research methods for the social sciences*. Boston: Allyn and Bacon.

Burns, R. B. (2000*). Introduction to research methods*. London: Sage.

Değirmencioğlu, M. S., & Demirutku, K. (1999). Türkiye'de psikoloji uygulama, araştırma ve yayınlarda etik ilkeler. *Türk Psikoloji Dergisi, 14* (43), 111-119.

Köklü, N. (2002). Türkiye'de psikoloji uygulama, araştırma ve yayınlarında etik ilkeler, tartışma VIII. *Türk Psikoloji Dergisi, 17* (49), 93-99.

Levin, J., & Fox, J. A. (2000). *Elementary statistics in social research*. Boston: Allyn and Bacon.

Kaynakça Yazımı İçin Önerilen İnternet Siteleri

http://www.waikato.ac.nz/library/learning/g_apaguide.shtml
http://www.apastyle.org/elecref.html
http://owl.english.purdue.edu/handouts/research/r_apa.html

NOTLAR

NOTLAR

NOTLAR

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ
ELEŞTİREL – YARATICI DÜŞÜNME ve DAVRANIŞ ARAŞTIRMALARI LABORATUVARI
Bağlıca Kampusu, Eskişehir Yolu 20.km, 06530 Bağlıca – ANKARA
Tel: 0312 2341010 / 1726 – Faks: 0312 2341043
e - posta: info@elyadal.org